

T.C.
DENİZLİ VALİLİĞİ
İl Yazı İşleri Müdürlüğü

Sayı : 27670683-010.07.99-10009
Konu : Kiralık Araç Bildirim Kararı

07/11/2014

KAMUOYUNA

**DENİZLİ İL SINIRLARI İÇERİSİNDE MOTORLU TAŞIT KİRALAYAN
ŞİRKETLERİN EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜNE BİLDİRİMDE BULUNMASININ
ZORUNLULUĞUNA DAİR**

VALİLİK KARARI

**BİRİNCİ BÖLÜM
AMAÇ, KAPSAM, HUKUKİ DAYANAK VE TANIMLAR**

Amaç:

Madde 1- Denizli ili sınırları içerisinde araç kiralama işiyle ilgili çalışan gerçek ve tüzel kişilere ait işyerlerinden kiralanılan araçların suçlarda kullanıldığı tespit edildiğinden, kiralık araçların yasadışı amaçla kullanılmasını önlemek amacı ile müşterilerle ilgili bilgilerin toplanması, değerlendirilmesi ve denetimlerin süratle yapılarak, yasadışı eylemlerin engellenmesi, ayrıca Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 23. maddesinde düzenlenen seyahat hürriyetinin güven içinde kullanılmasını sağlamaktır.

Kapsam:

Madde 2- Bu karar, Denizli İli ve ilçelerinde araç kiralama işi yapan gerçek ve tüzel kişilere ait işyerleri ile bunların kiraladıkları araçları kapsar.

Hukuki Dayanak:

Madde 3-

- Türkiye Cumhuriyeti Anayasası
- 5442 Sayılı İl İdaresi Kanunu
- 5326 Sayılı Kabahatler Kanunu
- 1774 Sayılı Kimlik Bildirme Kanunu
- 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu

Tanımlar ve Kısaltmalar:

Madde 4 –

- **Valilik** : Denizli Valiliği'ni
- **Kolluk** : Polis ve Jandarma Teşkilatını,
- **İş yeri** : Araç kiralama işi ile uğraşan tüm ticari işletmeleri,
- **Müstecir** : Araç kiralayan iş yeri sahibini,
- **Müşteri** : Araç kiralayan kişiyi,
- **Akit (Sözleşme)** : İşletmeci ile müşteri arasındaki anlaşmayı,
- **Araç** : Bu işyerlerinden kazanç elde etmek maksadı ile kiralandan araçlarını ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM GEREKÇELER

Madde 5- Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının "Kişinin Hakları ve Ödevleri" başlıklı ikinci bölümünde Yerleşme ve Seyahat Hürriyetini düzenleyen 23. maddesinde;

"Herkes, yerleşme ve seyahat hürriyetine sahiptir.

Yerleşme hürriyeti, suç işlenmesini önlemek, sosyal ve ekonomik gelişmeyi sağlamak, sağlıklı ve düzenli kentleşmeyi geliştirmek ve kamu mallarını korumak;

Seyahat hürriyeti, suç soruşturma ve kovuşturması sebebiyle ve suç işlenmesini önlemek; amaçlarıyla kanunla sınırlanabilir.

Vatandaşın yurt dışına çıkma hürriyeti, ancak suç soruşturması veya kovuşturması sebebiyle hâkim kararına bağlı olarak sınırlanabilir.

Vatandaş sınır dışı edilemez ve yurda girme hakkından yoksun bırakılamaz." Kuralını getirmiştir.

Madde 6-5442 sayılı İl İdaresi Kanununun "Valilerin Hukuki Durumları Görev ve Yetkileri" başlığı altında düzenlenen;9. Maddesinin,

C bendinde "Vali kanun, tüzük, yönetmelik ve hükümet kararlarının neşir ve ilanını ve uygulanmasını sağlamak ve bakanlıkların talimat ve emirlerini yürütmekle ödevlidir. Bu işlerin gerçekleştirilmesi için gereken bütün tedbirleri almaya yetkilidir."

Ç bendinde "Kanun, tüzük, yönetmelik ve hükümet kararlarının verdiği yetkiyi kullanmak ve bunların yüklediği ödevleri yerine getirmek için valiler genel emirler çıkarabilir ve bunları ilan ederler.

D bendinde "Vali, ... özel işyerlerini,...denetler, teftiş eder."
E bendinde "İlin her yönden genel idare ve genel gidişini düzenlemek ve denetlemekten sorumludur."

11. Maddesinin,

C bendinde "İl sınırları içinde huzur ve güvenliğin, kişi dokunulmazlığının, tasarrufa müteallik emniyetin, kamu esenliğinin sağlanması ve önleyici kolluk yetkisi valinin ödev ve görevlerindedir.

Bunları sağlamak için vali gereken karar ve tedbirleri alır. Bu hususta alınan ve ilân olunan karar ve tedbirlere uymayanlar hakkında 66. madde hükmü uygulanır."

E bendinde "... diğer bütün gerçek ve tüzelkişiler tarafından işletilen mali, ticari, sınai ve iktisadi müesseseler, işletmeler, ambarlar, depolar ve sair uzman, fen adamı, teknisyen, işçi gibi personel bulunduran yerler, devlet ve memleket emniyet ve asayiş ve iş hayatının düzenlenmesi bakımından valinin *gözetim* ve denetimi altındadırlar.

Buralarda bulunan ve çalışanların kimlik ve nitelikleri hakkında valiler bu yerlerden bilgi isteyebilirler, istenilen bilgiler hemen verilir."

Hükümleri yer almıştır.

Madde 7- 5326 sayılı Kabahatler Kanununun, "Çeşitli Kabahatler" başlığı altında 'Emre Aykırı Davranış" alt başlıklı 32. maddesinde,

(1) Yetkili makamlar tarafından adli işlemler nedeniyle ya da kamu güvenliği, kamu düzeni veya genel sağlığın korunması amacıyla, hukuka uygun olarak verilen emre aykırı hareket eden kişiye idari para cezası verilir. Bu cezaya emri veren makam tarafından karar verilir.

(2) Bu madde, ancak ilgili kanunda açıkça hüküm bulunan hallerde uygulanabilir.

(3) 01/03/1926 tarihli ve 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 526. Maddesine diğer kanunlarda yapılan yollamalar, bu maddeye yapılmış sayılır."

Hükümleri yer almıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM GENEL HÜKÜMLER

Madde 8- Araç işletilmesini düzenleyen mevzuat esas olarak, araçları kayıt altına alırken bunları kullananları da kayıt altına almaktadır. Akde dayalı kullandırmalarda taşıt maliki olmayan kullanıcıların yetkili makamlara bildirilmelerine dair düzenleyici idari işlem, kamu düzenini sağlamakla görevli makamlar için bir zorunluluktur.

Kira sözleşmesi ile kullanılan taşıtların toplumsal yaşamda yaratabileceği tehlike, sadece akit (sözleşme) taraflarını ilgilendirmekle kalmayıp, aracı akit (sözleşme) karşılığı alan şahısların yasa dışı amaçla kullanmaları halinde toplumu da ilgilendirmektedir. Araç sahibi olma yeteneği olmayanların, az bir bedelle, yasa dışı emellerini gerçekleştirmek maksadıyla akit (sözleşme) karşılığı almış oldukları bu tür araçların, kamu güvenliği açısından da sorunlar yaratması sebebiyle;

a) Araç kiralama işi yapacak olan kişiler, ilgili mevzuatlara uygun bir iş yeri açarak araç kiralama işi yapacaklardır.

b) 1774 sayılı Kimlik Bildirme Kanunu kapsamında tüm işyerleri bağlı oldukları kolluk merkezlerine tüm çalışanları dâhil olmak üzere bildirimde bulunacak, durumunda değişiklik olan (İşten çıkan, işe giren veya adres değişikliği vb.) çalışanları için gerekli bildirim yapılacaktır.

c) Bu kararın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 15 iş günü içerisinde iş yerleri kendilerine bağlı ve kiraya verdikleri, akit (sözleşme) oluşturdukları araçların listesini bağlı oldukları kolluk merkezine bildireceklerdir.

d) Halen faaliyet gösteren iş yerleri mevcut araçların listesini bildirdikten sonra araç değiştirmesi veya yeni araç edinmeleri halinde, aracın faaliyete geçtiği gün itibariyle bağlı oldukları kolluk merkezine gerekli bildirimde bulunacaktır.

e) İşyerleri müşteriyle kiralamak için buldukları tüm araçlara Küresel Konumlandırma Sistemi (GPS - Global Positioning System) taktırmak zorundadır. GPS sistemi olmayan işyerleri de bu kararın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 15 gün içerisinde, kiralama amacıyla yeni araç alınması durumunda da faaliyete geçtiği gün itibariyle gerekli cihazı taktırmış olarak bildirimde bulunacaklardır.

f) Yeni açılan iş yerleri ile ilgili olarak, öncelikle 1774 sayılı Kimlik Bildirme Kanunu kapsamında bildirimde bulunurken araç listelerini de birlikte teslim edeceklerdir.

g) İş yerleri, araçlarla ilgili müşterilerin kayıtlarını resmi belgelerle (Nüfus Cüzdanı ve Ehliyet) yapmak zorundadır.

h) İş yerleri, müşterilerin bizzat sürücü belgesini görmeden araç akidi (sözleşme) yapmayacaktır.

i) Sahte belge ibraz ederek araç kiralamak isteyenlerin görüntülerinin tespiti amacıyla işyerlerinin içerisinde müşterilerle meşgul olunan bölümlere de güvenlik kamerası taktırılacaktır.

i) Tüm iş yerleri kayıt altına alınan her müşterinin bilgilerini, internet üzerinde **http:\\www.Denizli.pol.tr\ adresinde Kiralık Araç Projesi bölümünde (http://www.rentacar.denizli.pol.tr/adresinde)** bulunan ve karar ekinde sunulan form örneği formatında dolduracaktır. İnternet erişimi olmayan işyerleri ise akit yapılır yapılmaz bağlı oldukları kolluk merkezine formatı ekte sunulan örneğe uygun olarak doldurarak teslim edeceklerdir.

j) Her iş yeri için yukarıda belirtilen adrese girildikten sonra kullanılmak üzere, hazırlanacak olan talimatname ile kullanıcı kodu ile giriş şifresi belirlenecek ve veri girişleri bu kodla yapılacaktır. Belirlenen bu şifreden iş yeri sahibi veya yetkili çalışanı sorumlu olacaktır.

k) Bildirimler ve veri girişleri, araç kiralama akit (sözleşme) işlemi tamamlandıktan ve araç teslim edildikten hemen sonra, en geç bir (1) saat içerisinde yapılacaktır.

l) Bu karar, uygulamaya geçtiği tarihten itibaren takibi İl Emniyet Müdürlüğü ve İl Jandarma Komutanlığınca yapılacaktır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM CEZAI HÜKÜMLER

Madde 9- Belirtilen hükümlere uymayanlar hakkında 5326 sayılı Kabahatler Kanununun Çeşitli Kabahatler başlığı altında "Emre aykırı davranış" alt başlıklı 32. maddesinde belirlenmiş olan para cezası uygulanır.

Madde 10- Yasa dışı bir faaliyetin gerçekleştirilmesi amacıyla akit yapan müstecirlerin bunu bilinçli ve bilerek yaptıklarının tespiti halinde Türk Ceza Kanununun Faillik başlıklı 37. maddesinde yer alan "Suçun kanunî tanımında yer alan fiili birlikte gerçekleştiren kişilerden her biri, fail olarak sorumlu olur. Suçun işlenmesinde bir başkasını araç olarak kullanan kişi de fail olarak sorumlu tutulur. Kusur yeteneği olmayanları suçun işlenmesinde araç olarak kullanan kişinin cezası, üçte birden yarısına kadar artırılır." Hükmü çerçevesinde adli işlem yapılacaktır.

Madde 11- İş yerleri akıt karşılığı vermiş oldukları araçların her hangi bir sebeple yasa dışı bir eyleme karıştıklarını tespit etmeleri ve bildirmediklerinin tespiti halinde Türk Ceza Kanununun Suç Bildirmeme başlıklı 278. Maddesinde yer alan "İşlenmekte olan bir suçu yetkili makamlara bildirmeyen kişi, bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. İşlenmiş olmakla birlikte, sebebiyet verdiği neticelerin sınırlandırılması hâlen mümkün bulunan bir suçu yetkili makamlara bildirmeyen kişi, yukarıdaki fıkra hükmüne göre cezalandırılır. Mağdurun on beş yaşını bitirmemiş bir çocuk, bedensel veya ruhsal bakımdan özürli olan ya da hamileliği nedeniyle kendisini savunamayacak durumda bulunan kimse olması hâlinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza, yarı oranında artırılır." Hükmü çerçevesinde adli işlem yapılacaktır.

Madde 12- 1774 sayılı Kimlik Bildirme Kanununa aykırı faaliyet gösteren iş yerleri hakkında ilgili kanunun cezai müeyyidesi uygulanır.

BEŞİNCİ BÖLÜM SON HÜKÜMLER

Yürürlük :

Madde 14- Bu karar, onaylandığı tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme :

Madde 15- Bu karar hükümlerini, Denizli Valisi yürütür.

Şükrü KOCATEPE
Vali

*Bu belge elektronik imzalıdır. İmzalı suretinin aslını görmek için <https://www.e-icisleri.gov.tr/EvrakDogrulama> adresine girerek (qdDbcp-rNruag-4MN/qw-IyKxUJ-m4CL+gev) kodunu yazınız.